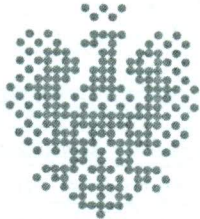

VÝROČNÍ ZPRÁVA
Kongresu Poláků v České republice za rok 2024

Kongres **Polaków w RC**
Poláků v ČR

Český Těšín 2025

1. VEDENÍ A ČLENSKÁ ZÁKLADNA

Kongres Poláků byl založen v roce 1990. Vedení, které stálo v čele Kongresu Poláků v ČR, bylo zvoleno na Všeobecném shromáždění v roce 2024. V roce 2024 výkonným orgánem Kongresu Poláků v ČR byla dle stanov Rada Kongresu Poláků v ČR, která v tomto roce pracovala ve složení:

předseda - Mariusz Wałach, místopředseda - Tomasz Pustówka, místopředseda - Józef Szymeczek, Andrzej Bizoń, Danuta Koné - Król, Tomasz Onderek, Monika Plášková, Michał Przywara, Lucyna Škňouřil.

V roce 2024 působilo v ČR 25 polských spolků, sdružených v Kongresu Poláků v ČR. V rámci Kongresu Poláků jsou sdruženy tyto spolky:

<i>Cieszyńskie Towarzystwo Fotograficzne</i>
<i>Harcerstwo Polskie w RC</i>
<i>Klub Polski w Pradze</i>
<i>Klub Polski Lysá nad Labem</i>
<i>Klub Kultury</i>
<i>Macierz Szkolna w RC</i>
<i>Olza Pro</i>
<i>Polski Związek Kulturalno - Oświatowy (dále PZKO)</i>
<i>Polskie Towarzystwo Medyczne</i>
<i>Polskie Towarzystwo Artystyczne „Ars Musica“</i>
<i>Polskie Towarzystwo Śpiewacze Collegium Cantorum</i>
<i>Polskie Towarzystwo Turystyczno Sportowe „Beskid Śląski“</i>
<i>Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej</i>
<i>Stowarzyszenie Emerytów Polskich</i>
<i>Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki</i>
<i>Stowarzyszenie Rodzina Katyńska</i>
<i>Stowarzyszenie Artystów i Plastyków</i>
<i>Stowarzyszenie Nauczycieli Polskich</i>
<i>Zaolziańskie Towarzystwo Fotograficzne</i>
<i>Klub „Polonus“ w Brnie</i>
<i>Towarzystwo Beskidzkich Kucharzy</i>
<i>Zaolziańskie Stowarzyszenie Lotnicze im. Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury</i>
<i>Zaolzie Potrafi</i>
<i>MK PZKO Karwina-Nowe Miasto (místní skupina)</i>
<i>Macierz Szkolna w Wędryni (místní skupina)</i>

Kancelář Kongresu Poláků zajišťovala organizacím, které o to vyslovily zájem, servis a administrativní práce. Dále realizovala v roce 2024 program, který byl schválený na schůzi představitelů všech členských organizací. V Kongresu Poláků v roce 2024 byly zaměstnány 3

osoby na plný úvazek: Aneta Roszka (sekretariát), Petr Polok (šéf kanceláře) a Marian Steffek (Dokumentační centrum Kongresu Poláků).

Kongres Poláku v roce 2024 realizoval tyto kulturní a edukační projekty:

I. Projekt: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

II. Projekt: Kulturní aktivity Kongresu Poláků v ČR v roce 2024

III. Projekt: Zelená škola nad Baltem 2024

a vydavatelské projekty:

I. Projekt: Vydávání novin Głos

II. Publikační činnost

Kulturní a edukační projekty Kongresu Poláků v roce 2024

I. Projekt: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR bylo zřízeno za účelem shromažďování, pořádání, uchovávání a zpřístupňování archivních materiálů, dokumentů a jiných pramenů, mapující činnost polské národnostní menšiny v České republice. Během let se centrum stalo nedílnou součástí vědecké dílny historiků, kteří se zabývají nejenom polskou národnostní menšinou, ale celkově historií Těšínského Slezska. Dokumentační centrum se nezabývá jen archivní činností, ale rovněž ve spolupráci s jinými organizacemi, sdruženými v Kongresu Poláků pořádá výstavy, semináře, přednášky a konference. V sídle Dokumentačního centra (Hrabinská 458/33, Český Těšín) je možno najít potřebnou regionální literaturu, takže funguje rovněž jako malá vědecká knihovna. V Dokumentačním centru KP pracuje jeden odborný pracovník (historik).

Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR v roce 2024 navštívilo 247 čtenářů (studenti polských a českých vysokých škol, novináři a soukromé osoby).

Několik desítek fotografií ze sbírek Dokumentačního centra bylo použito jako dokumentační materiál k článkům v časopisech „Głos“, „Zwrot“ a „Kalendarz Śląski“.

V roce 2024 Dokumentační centrum Kongresu Poláků v České republice připravilo nebo spolupořádalo 16 výstav, které byly prezentovány celkem 45 krát. Kromě toho 23 výstav z minulých let bylo prezentováno ještě celkem 47 krát.

Výstavy

1) Patriotyzm i odwaga Henryki Pustowójtówny

(Vlastenectví a statečnost Jindřišky Pustowójtówny)

Výstava u příležitosti 185. výročí narození polské národní hrdinky, účastnice Lednového povstání v roce 1863 a patronky Dívčího harcerského (skautského) oddílu v Lazích, 6 panelů

Organizátor: : Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 7. března – 27. května 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 6. – 27. listopadu 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 27. listopadu 2024 – 10. ledna 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

2) Zygmunt Fortunat Milkowski, pseudonim Teodor Tomasz Jeż

(Zygmunt Fortunat Milkowski, pseudonym Teodor Tomasz Jeż)

Výstava u příležitosti 200. výročí narození a Roku Zygmunta Miłkowského, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 15. dubna – 11. května 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

Termín: 5. listopadu – 20. prosince 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

3) Romuald Traugutt, życie i pamięć

(Romuald Traugutt, život a dílo)

Výstava u příležitosti 160. výročí úmrtí a Roku Romualda Traugutta, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 23. dubna – 24. května 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 27. září – 11. října 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 11. října – 6. listopadu 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

4) Z historii polskiej szkoły w Piosku

(Z historie polské školy v Písku)

Výstava u příležitosti 150. výročí založení školy, 7 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Místní skupina PZKO Písek

Autoři: Marian Steffek, Karol Kurzysz a Jan Michalik

Termín: 23. dubna – 24. května 2024

Místo: sál požární zbrojnice v Písku

Termín: 30. května – 17. července 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 15. – 30. července 2024 (kopie výstavy)

Místo: venkovní výstava před budovou bývalé polské školy v Písku

Termín: 25. července – 29. srpna 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

Termín: 30. srpna – 27. září 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

5) Z historii polskiej szkoły na Bagińcu

(Z historie polské školy na Bahenci), 4 panely

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Místní skupina PZKO Písek

Autoři: Marian Steffek, Karol Kurzysz a Jan Michalik

Termín: 25. – 27. května 2024

Místo: sál požární zbrojnice v Písku

Termín: 30. května – 17. července 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 15. července – 30. července 2024 (kopie výstavy)

Místo: venkovní výstava před budovou bývalé polské školy v Písku

Termín: 25. července – 29. srpna 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

Termín: 30. srpna – 27. září 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

6) Z historii polskiego przedszkola w Piosku

(Z historie polské mateřské školy v Písku), 5 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Místní skupina PZKO Písek

Autoři: Marian Steffek, Karol Kurzysz a Jan Michalik

Termín: 25. – 27. května 2024

Místo: sál požární zbrojnice v Písku

Termín: 30. května – 17. července 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 15. července – 30. července 2024 (kopie výstavy)

Místo: venkovní výstava před budovou bývalé polské školy v Písku

7) Zofia Chotek, księżna Hohenberg (1868-1914)

(Žofie Chotková, kněžna z Hohenbergu (1868-1914))

Výstava z cyklu Potomci těšínských Piastovců, 2 panely

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 28. června – 24. července 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

Termín: 25. července – 22. srpna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 27. září – 11. října 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 11. října – 6. listopadu 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

8) Franciszek Ferdynand d'Este (1863-1914)

(František Ferdinand d'Este (1863-1914))

Výstava z cyklu Potomci těšínských Piastovců, 3 panely

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 28. června – 24. července 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

Termín: 25. června – 22. srpna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 27. září – 11. října 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 11. října – 6. listopadu 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

9) Dzieci Franciszka Ferdynanda i Zofii Chotek. Pierwsze sieroty I wojny światowej

(Děti Františka Ferdinanda a Žofie Chotkové. První sirotci 1. světové války)

Výstava z cyklu Potomci těšínských Piastovců, 1 panel

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 28. července – 24. července 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

Termín: 25. července – 22. srpna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 27. září – 11. října 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 11. října – 6. listopadu 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

10) Z historii szkolnictwa polskiego w Karpętnej

(Z historie polského školství v Karpentné)

Výstava u příležitosti 150. výročí vzniku školní budovy, 10 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Místní skupina PZKO v Karpentné

Autoři: Marian Steffek, Anna Zmeľty a Karol Daniel Kadłubiec

Termín: 5. – 7. září 2024

Místo: sál požární zbrojnice, Trinec-Karpentná 206

Termín: 25. září – 31. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

11) Paweł Stalmach. Życie i pamięć

(Paweł Stalmach. Život a paměť)

Výstava u příležitosti 200. výročí narození, 11 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 18. – 27. září 2024

Místo: Muzeum Śląska Cieszyńskiego, ul. Tadeusza Regera 6, Cieszyn

Termín: 1. – 31. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

12) Władysław Zamoyski (1853-1924), obrońca Tatr

(Władysław Zamoyski (1853-1924), obránce Tater)

Výstava z cyklu Potomci těšínských Piastovců

Výstava u příležitosti 100. výročí úmrtí a Roku Władysława Zamoyského, 7 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 1. října – 26. listopadu 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

13) Wanda Delong i memoriał jej imienia

(Wanda Delong a její memoriál)

Výstava u příležitosti 80. výročí úmrtí, 9 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 6. října 2024

Místo: Místní skupina PZKO, Český Těšín-Mistřovice 119

Termín: 11. října – 11. listopadu 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

Termín: 27. listopadu – 18. prosince 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

14) Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)

(Obětavý život Anny Rucké (1903-1944))

Výstava u příležitosti 80. výročí úmrtí, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 19. prosince 2024 – 24. ledna 2025

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

15) Wincenty Witos (1874-1945)

Výstava u příležitosti 150. výročí narození, 11 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 20. prosince 2024 – 29. ledna 2025

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

16) Życie i twórczość Gustawa Przeczka (1913-1974)

Život a dílo Gustava Przeczka (1913-1974)

Výstava u příležitosti 50. výročí úmrtí, 9 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 20. prosince 2024 – 14. února 2025

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Prezentace výstav z minulých let

1) Kameralny Zespól Śpiewaczy TA Grupa

(Komorní pěvecký sbor TA Grupa)

Výstava z roku 2023, 8 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

a Komorní pěvecký sbor TA Grupa Místní skupiny PZKO Český Těšín-Sídlíště

Termín: 10. ledna – 2. únor 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelniční 28, Český Těšín

2) Profesor Józef Buzek, statystyk, ekonomista i działacz społeczno-polityczny

(Profesor Józef Buzek, statistik, ekonom a politicko-sociální aktivista)

Výstava z roku 2023, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 10. ledna – 13. února 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 13. února – 7. března 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 19. května 2024

Místo: Dům PZKO Konská-Osůvky 140

Termín: 27. července – 28. srpna 2024

Místo: Panteon Górnośląski v Katovicích

Kopie výstavy

Termín: 22. ledna 2024

Místo: Sejmik Wojewódzki, ul. Ligonía 46, Katowice

Termín: leden – prosinec 2024

Místo: Evangelicko-augsburský sbor v Těšíně

Termín: leden - březen 2024

Místo: Evangelicko-augsburský sbor v Ustroni

Termín: leden - březen 2024

Místo: Evangelicko-augsburský sbor ve Visle

3) Mikołaj Hieronim Sieniawski

Výstava z roku 2023, 9 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 10. ledna – 13. února 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 13. února – 7. března 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

4) Jan Glajcar, polski działacz narodowy z Sibicy

(Jan Glajcar, polský národní činitel ze Svibice)

Výstava z roku 2023, 6 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR, Místní skupina PZKO Český Těšín-Svibice, a Olza Pro

Autoři: Marian Steffek a Stanisław Kołek.

Termín: 26. ledna – 30. prosince 2024

Místo: Polský dům PZKO ve Svibici

5) Franciszek Górniak (1854-1899)

Výstava z roku 2016, 6 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 5 února – 6 března 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

6) Z historii polskiej szkoły w Sibicy

(Z historie polské školy ve Svibici)

Výstava z roku 2023, 12 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR,

Místní skupina PZKO Český Těšín-Svibice a Polská základní škola v Českém Těšíně-Svibici

Autoři: Marian Steffek a Stanisław Kołek

Termín: 6. února 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 24. května 2024

Místo: Kulturní a společenské středisko „Střelnice“, ul. Střelníční 256/1, Český Těšín

Termín: 4. července 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

7) Jan Buzek (1874 – 1940), lekarz, poseł i działacz społeczny

(Jan Buzek (1874 – 1940), lékař, poslanec a činovník)

Výstava z roku 2014, 12 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 7. března – 18. dubna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 30. dubna – 5. července 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 5. – 28. července 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

8) Jerzy Buzek (1874 – 1939), inżynier, dyrektor odlewni żeliwa i profesor

(Jerzy Buzek (1874 – 1939), inženýr, ředitel slévárny litiny a profesor)

Výstava z roku 2014, 9 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 7. března – 18. dubna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 13. května – 26. července 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

9) Jan Kubisz, nauczyciel, poeta i działacz społeczny

(Jan Kubisz, učitel, básník a činovník)

Výstava z roku 2018, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autoři: Marian Steffek, Aleksandra Błahut-Kowalczyk a Alicja Toboła

Termín: 7. března – 15. dubna 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

10) General Władysław Sikorski (1881-1943)

(Generál Władysław Sikorski (1881-1943))

Výstava z roku 2023, 11 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 7. března – 5. dubna 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 5. dubna – 5. července 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

11) Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek

(Spořitelni a úvěrní družstvo)

Výstava z roku 2023, 9 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 7. března – 5. dubna 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 5. – 30. dubna 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 11. listopadu – 18. prosince 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

12) Kwiaty dla pani Anieli Kupiec

(Květiny pro paní Anielu Kupiec)

Výstava z roku 2020, 9 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Archiv Hlavního výboru PZKO

Autor: Marian Steffek

Termín: duben – září 2024

Místo: „Dřevíonka Nýdek“

13) Józef Stebel, „ogrodnik pamięci“

(Józef Stebel, „zahradník paměti“)

Výstava z roku 2014, 10 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 23. dubna – 21. května 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 30. srpna – 10. října 2024

Místo: Hlavní výbor PZKO, ul. Střelníční 28, Český Těšín

Termín: 6. – 27. listopadu 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 27. listopadu – 19. prosince 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

14) Janina Górniak, harcerka i projektantka mody

(Janina Górniak, skautka a módní návrhářka)

Výstava z roku 2021, 12 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 18. května 2024

Místo: Polský dům PZKO Svibice

15) Pracowite życie Jana Śliwki (1823-1874)

(Pracovitý život Jana Śliwky (1823-1874))

Výstava z roku 2023, 7 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 5. – 28. července 2024

Místo: Polské gymnázium Juliusze Słowackého v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

Termín: 30. srpna – 27. září 2024

Místo: Polská základní škola v Českém Těšíně, ul. Havlíčkova 213/13

16) I wojna światowa w pamięci pokoleń

(1. světová válka v paměti generací)

Výstava z roku 2014, 22 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 19. července – 22. srpna 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 1. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 3. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

17) Legiony Polskie w Jabłonkowie i okolicy

Polské legie v Jablunkově a okolí

Výstava z roku 2014, 14 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

a Archiv Hlavního výboru PZKO
Autor: Marian Steffek

Termín: 23. srpna – 20. září 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 1. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 3. října 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

18) Polski Klub Sportowy Polonia Karwina

(Polský sportovní klub Polonia Karwina)

Výstava z roku 2019, 11 panelů

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Archiv Hlavního výboru PZKO

Autor: Marian Steffek

Termín: 23. srpna – 20. září 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

Termín: 6. listopadu 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

19) Pan Profesor Józef Niemiec

Výstava z roku 2014, 12 panelů

Termín: 5. listopadu – 18. prosince 2024

Místo: Kongres Poláků v ČR, Český Těšín, ul. Hrabinská 458/33

20) Twórcze życie Pawła Kalety

(Tvůrčí život Pawła Kalety)

Výstava z roku 2022, 11 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: listopad 2024

Místo: Středisko polské literatury, Regionální knihovna Karviná-Fryštát,
Masarykovo nám. 9/7

21) Gustaw Morcinek. Z mojego Śląska Cieszyńskiego

(Gustaw Morcinek. Z mého Těšínského Slezska)

Výstava z roku 2021, 12 panelů

Organizátor: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

Autor: Marian Steffek

Termín: 2. prosince 2024 – 27. ledna 2025

Místo: Polské centrum Kongresu Poláků v ČR, Střelniční 28, Český Těšín

22) Działalność Klubu 99

(Činnost Klubu 99)

Výstava z 2014 r., 22 plakátů A3

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR a Klub 99

Autoři: Marian Steffek a Jerzy Czap

Termín: 16 prosince 2024 (setkání členů Klubu 99)

Místo: Restaurace v Kulturním a společenském středisku „Střelnice“, ul. Střelniční 256/1, Český Těšín

**23) Polskie Towarzystwo Turystyczno-Sportowe „Beskid Śląski”
w Republice Czeskiej**

(Polská společnost turisticko-sportovní „Beskid Śląski“ v České republice)

Výstava z roku 2022, 14 plakátů A3

Organizátoři: Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR

a Polská společnost turisticko-sportovní „Beskid Śląski“ v České republice

Autor: Marian Steffek

Pomoc: Halina Twardzik a Wanda Farnik

Termín: 16. prosince 2024 (setkání členů Klubu 99)

Místo: Restaurace v Kulturním a společenském středisku „Střelnice“, ul. Střelniční 256/1, Český Těšín

II. Projekt: Kulturní aktivity Kongresu Poláků v ČR v roce 2024

Základním cílem projektu bylo vytvoření možností kulturního vyžití občanů polské národnosti, především Poláků žijících na Těšínsku a zvláště pak komplexní prezentace jejich činnosti ve směru k členům majoritní společnosti, občanů obývajících území Euroregionu Těšínské Slezsko a vně minoritní polské společnosti. Tato prezentace vyvrcholila slavnostním galavečerem Taková jsme 2024, který uzavřel celý projekt. Závěrečný koncert se konal 10. listopadu 2024. Jednalo se o přehlídku toho nejlepšího, co se na kulturní scéně polské národnostní menšiny v roce 2024 událo.

Na jevišti kulturního a společenského střediska „Střelnice“ vystoupilo celkem 10 vystupujících. V zásadě se jedná o těšínskou obdobu amerických Oskarů. Kdy v průběhu celého roku Kongres Poláků sleduje a dokumentuje různé aktivity polské menšiny a na konci roku s pomocí novinářů a odborné veřejnosti vybere 10 nejzajímavějších počinů, které jsou pak prezentovány v kulturním a společenském středisku „Střelnice“. Z nominovaných umělců pak veřejnost vybírá svého nejoblíbenějšího favorita a ten v průběhu galavečera získá hlavní cenu. V 2024 roce byli nominováni:

Barbara a Marian Weiserovi - za péči o místní kulturu a její propagaci, zejména za jejich úsilí o zachování dědictví Zaolzí a zajištění autenticity slezských krojů, které paní Barbara sama šije, a také za organizaci folklorní akce „Fedrowanie z folklorym“, skautský oddíl Czarne Pantery - za uspořádání rodinné turistické hry Přes kopce, která ve spolupráci s

Beskydem Śląskim spojuje generace při aktivním trávení volného času v přírodě, Reaktivace skupiny Arzia - za produkci vlastní rockové, popové hudby v polštině, Anna Jiravská - za získání první ceny ve 3. ročníku recitační soutěže „Jedno słowo - Polska“, Teatr Lalek Bajka - za pěstování tradice loutkového divadla po tři generace (75 let) a propagaci polského jazyka prostřednictvím divadelních představení mezi školní mládeží v rámci mimoškolních aktivit, Klub Podróznika za oknem (Klub cestovatelů za oknem) - za uspořádání cestovatelské hry pro školáky a mládež, na které se podílel Daniel Bednář, Maria Szymanik - za tvůrčí přístup při práci s mládeží, rozvoj pohybových a hlasových schopností a pěstování lásky k regionálním tradicím v rámci souboru Cieszynianka, Roman Wróbel - za dosažení vynikajících výsledků v kulturistice na světové úrovni, MK PZKO Karwina - za zachování polské plesové tradice pořádáním tradičních polských plesů v Karvině, Adam Ćmiel - za vynikající úspěchy v jízdě na koni na prestižním dostihu ve Vratislavi.

O každém nominovaném byl natočen 60 sekundový spot, kterým byl nominovaný uveden na závěrečném galakonzertu. V 2024 roce byly uděleny dvě hlavní ceny, jednu udělila odborná porota a druhá byla udělená na základě sms hlasování. Vítězem ceny odborné poroty se stali Barbara a Marian Weiserovi. Vítězem sms hlasování se stal Klub Podróznika za oknem. Hlasování se zúčastnilo 752 osob.

Druhá část projektu byla zaměřena na kulturní vyžití občanů, hlavně z řad mládeže. Pro ně jsme připravili sérii kurzů, setkání a workshopů. V rámci realizovaného projektu se konal folklórní taneční workshop scénického tance 7. 9. - 15. 9. 2024 v Domě PZKO v Dolní lištné, účast - 28 osob, hlavním motivem workshopů byl tanec. Tanec, který dokáže spojit lidi. V programu byly integrační hry, taneční výuka - tanec folklórní a tradiční, pohybové dovednosti a prezentace na jevišti. Účastníci byli rozděleni do tří skupin. Každá skupina absolvovala připravenou teoretickou a praktickou aktivitu. Součástí workshopu byla výuka tanců v oblasti folkloru Těšínského Slezska, ale i folkloru Polska, České republiky a Slovenska. Součástí programu byly integrační hry, výuka lidového tance, pohybové dovednosti a pódiové prezentace.

Jednotlivé akce byly publikovány v médiích a na internetových stránkách Kongresu Poláků v ČR (www.polonica.cz). Na projektu přímo spolupracovaly tyto média: Głos, Český rozhlas Ostrava, ČTV Ostrava, Zwrot, TVP 3 Katowice.

III. Projekt: Zelená Škola nad Baltem 2024

Projekt Zelené školy nad Baltem 2024 realizoval modul jazykového vzdělávání dětí a mládeže, příslušníků polské národnostní menšiny na Těšínsku, v jazyce národnostní menšiny. Pobyt se konal ve dvou turnusech, první turnus 8.9 – 18.9.2024, druhý turnus 18.9 – 28.9.2024, v nadmořském městečku Jastrzębia Góra. Zelené školy se zúčastnily dětí osmých tříd základních škol s polským jazykem vyučovacím z následujících obcí a měst: Hnojník, Třinec, Jablunkov, Bystřice a Vendryně, (první turnus) a Havířov – Bludovice, Český Těšín, Horní Suchá, Karviná, Dolní Lutyně (druhý turnus). Obou turnusů se zúčastnilo celkem 234 osob (včetně učitelů a zdravotníků), z toho v prvním 113, v druhém 86 dětí osmých tříd základních škol s polským jazykem vyučovacím.

Příprava na pobyt byla zahájena v březnu 2024. Přípravy řídil kolektiv pod vedením dvou zkušených pedagogických pracovníků Natalii Niemczyk a Joanny Mitura byly připraveny plány vyučovacích hodin. Administrativní práce zajistili pracovníci kanceláře Kongresu Poláků v ČR.

Děti pobývaly v neformálním režimu školy, zdokonalovaly se v polském jazyce a udržovaly vztahy s vrstevníky školy, což výrazně přispělo ke zdokonalení mluveného polského jazyka. Děti měly možnost poznat i jinou než učebnicově spisovnou verzi polského jazyka, běžný hovorový jazyk. Pro děti byla připravena celá řada edukačních zájezdů do významných míst na Baltském pobřeží. Kancelář KP při spolupráci s oběma vedoucími připravila sérii edukačních výletů. Žáci mimo jiné navštívili: historické památky Gdańska, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku Hel a Westerplatte, Muzeum Kašubů v Kartuzích, Muzeum Szymbarku, Přírodní park v městě Łeba, muzeum v městě Rombka, polostrov Hel). V programu byly rovněž dvě edukační hry, které se konaly na katastru města Gdańsk. Vyučování probíhalo v Jastrzębiej Górze.

Děti měly možnost poznat Polskou kulturu, přírodní a geografické krásy severního Polska. Nemalým přínosem pobytu dětí v přímořském prostředí bylo i zlepšení fyzické i psychické kondice, jelikož polské základní školy na Těšínsku se nacházejí v regionu těžkého průmyslu Karvinska a Třinecká (hutnictví, hornictví, automobilový průmysl). Výstupy z realizace projektu se nacházejí na internetových stránkách Kongresu Poláků: www.polonica.cz.

Vydavatelské projekty Kongresu Poláků v ČR v roce 2024

I. projekt: Vydávání novin Głos

Náklad 1 čísla: 3.000

Počet vydaných čísel / kolikrát za rok: 102 čísel, /2 x týdně - úterý (12str.) a pátek (16str.)

Počet předplatitelů: 1.984

Počet volně prodaných výtisků: 625 ks

Počet zdarma distribuovaných výtisků: 27 ks na jedno číslo

Remitenda za číslo/rok Celkový náklad 301.146ks, celková remitenda 62.036ks

Projekt vydávání novin GŁOS je realizován již od roku 1945. Je nesporné, že udržitelnost projektu v aktuálním roce a v letech následujících musí být zachována. Kongres Poláků v ČR je připraven tento projekt i nadále realizovat a je třeba zdůraznit, že právě tento projekt je pro celou polskou menšinu žijící v ČR jeden z nejdůležitějších vůbec. Jsme si vědomi, že čtenářské zázemí se zmenšuje, ale jedná se o jev všeobecně známý v celé novinové branži.

Projekt zajišťuje přístup k informacím v rodném jazyce pro polskou národnostní menšinu a to je podstata tohoto projektu – přístup k aktuálním informacím z regionu, ale rovněž ČR a ze světa. Jedná se o významný zdroj informací zejména pro region Moravskoslezského kraje a obyvatele polské národnostní menšiny. Noviny Głos plní rovněž důležitou roli v příhraniční a mezinárodní spolupráci Poláků a Čechů jakožto sousední státy. Bez pochyby informace, jaké poskytuje naše redakce využívají občané okolních měst, ale jsou též důležitým zdrojem pro městské úřady a informační centra.

Noviny „Głos“ byly a jsou výjimečné svým bilingvním přístupem k získávání a následném podání informací čtenářům a odběratelům www podoby novin. Noviny jsou distribuované v 80% prostřednictvím předplatného (PNS a.s.), ale internetová prezentace je aktuálně oblíbeným zdrojem získávání informací. Denně náš portál www.glos.live navštívuje více jak 8.000 čtenářů = více jak 360tis přímých vstupů. Nutno podotknout, že právě elektronické a sociální média se snažíme rozvíjet, protože zde vnímáme budoucnost. Vznikají nové příspěvky na YouToube, internetový kanál glos.live.

Noviny GŁOS jsou důležitým mediálním prostředkem v regionu a zároveň rozvíjíme snahu rozšíření novin jako důležitého regionálního zdroje informací. Současný svět si žádá virtuální média a proto portál www.glos.live neustále rozvíjíme a snažíme se našim čtenářům nabízet pořád něco nového. Bez www podoby novin si již dnes neumíme představit fungování celé redakce. Stejně tak musíme udržovat aktivitu na FB, Instagramu, X a YouToube.

Pravidelné programy: show Głos Brandysa, filmové reportáže, a nově i moderní podcasty pro různé skupiny odběratelů neustále rozvíjíme a snažíme se vyhledávat nové způsoby předávání informací.

V roce 2024 jsme narazili na problém snížených dotací. Při zvýšených nákladech na distribuci ze strany společnosti PNS. Předplatné je aktuálně nevystačující a jsme nuceni předplatné zvýšit od roku 2025. To se samozřejmě nesetkává s přízní čtenářů, ale všeobecný nárůst nákladu na služby a zejména v oblasti distribuce, si toto opatření žádá.

Realizaci projektu je možno zajistit pouze díky dostatečným finančním prostředkům. Aktuálně sledujeme pomalý přesun našich čtenářů do virtuálního světa novin. Uvítali bychom, kdyby aktuální dotační politika umožňovala ve větším obsahu realizaci internetové prezentace a rozvoje www podoby novin. Tištěná verze je stále populární v naší komunitě, ale mladší generace v podstatě se soustřeďuje pouze na elektronické podobě novin.

Pokud se jedná o finanční výpomoc pak je nutno podotknout, že budoucnost tisku již dnes je závislá na rozvoji virtuálních novin a aktuální dotace se zaměřují spíše na tu tištěnou podobu novin. Určitě bychom uvítali, kdyby byla možnost doplnit nebo vytvořit jiné zdroje pro financování internetových novin a vybudování zázemí.

II. Drobná publikační činnost

Kongres Poláků v roce 2024 připravil k tisku a vydal následující publikace:

Paweł Hulka-Laskowski, Śląsk za Olzą, Czeski Cieszyn 2024, Kongres Polaków Republice Czeskiej and Remigiusz Okraska, 530 ss, ISBN:978-80-87381-38-0

Józef Szymeczek, Nový svět a nový život, Spiritistické hnutí a Teosofická společnost na Těšínsku od poloviny 19. století do poloviny 20. století, Wydawnictwa AGH Kraków 2024, Kongres Polaków Republice Czeskiej, Czeski Cieszyn 2024, 254 ss, ISBN: 978-83-68219-05-0 (print PL), ISBN: 978-83-68219-06-7 (PDF PL), ISBN: 978-80-87381-39-7 (print CZ), ISBN: 978-80-87381-40-3 (PPDF CZ)

Mariusz Walach
Předseda Kongresu Poláků v ČR

Český Těšín, 15. dubna 2025